

SKRIFTLIGT SPÖRSMÅL

Möjligheten att mantalsskriva sig i den kommun där fritidsbostaden är belägen

Till riksdagens talman

Enligt lagen om hemkommun (201/1994) är en persons hemkommun med vissa undantag den kommun där han bor. Hemkommunen för ett nyfött barn är den kommun där barnets mor har sin hemkommun när barnet föds. Har en person i sin användning flera bostäder eller ingen bostad alls, är hans hemkommun den kommun som han på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv anser som sin hemkommun och till vilken han med hänsyn till de ovan nämnda omständigheterna har fast anknytning.

Enskilda personers möjlighet att skriva in sig i den kommun där person har sin fritidsbostad är en fråga där de olika magistraterna varit oense. Tolkningspraxisen mellan magistraterna har varierat. Frågan har också under en längre tid diskuterats i medierna (bl.a. Åbo Underrättelser 7.11.2013, 17.1.2012, 29.1.2011 och 10.12.2010).

Förvaltnings- och kommunminister Virkkunen har i sitt svar till ett tidigare skriftligt spörsmål (591/2013) konstaterat att ” vid magistraterna anser en del av dem att avgörandena som gäller hemkommun bör träffas genom att man enbart följer bestämmelserna i lagen om hemkommun så att anteckningen om hemkommunen och den stadigvarande bostaden motsvarar den faktiska situationen eftersom det i lagen om hemkommun inte finns bestämmelser som utgör ett hinder för att fritidsbostaden antecknas som personens stadigvarande bostad. En del av magistraterna anser i sin tur att man i samband med att man gör en anteckning även är tvungen att beakta bestämmelserna i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) enligt vilka det förutsätts att en person skaffar ett nytt bygglov för en byggnad för vilken det en gång i tiden har beviljats bygglov för fritidsboende om det är så att han eller hon framöver vill använda byggnaden för stadigvarande boende. De här magistraterna godkänner inte att fritidsbostaden antecknas som stadigvarande bostad förrän kommunen har godkänt en ändring av användningsändamålet med byggnaden.”

Nu har även Högsta förvaltningsdomstolen i ett avgörande denna höst (3013/2013) ansett att Kangasala kommun haft rätt att med vite förplikta två medborgare att avsluta användandet av sin fritidsbostad som permanent bostad.

Enligt markanvändnings- och bygglagens 125 § 5 mom. krävs det bygglov för en väsentlig ändring av ändamålet med en byggnad eller en del av den. En sådan ändring av ändmålet som förutsätter tillstånd är bland annat att en fritidsbostad börjar användas för permanent boende.

Det är alltså möjligt att ändra ändamålet med en byggnad från fritidsboende till permanent boende. Detta är dock en byråkratisk och ofta även en långvarig process.

I dagens läge motsvarar många fritidshus faktiskt sett de hus som används för permanent boende. Detta gäller särskilt nya moderna fritidshus. Därför kan det anses oskäligt att enskilda medborgare inte utan dyra och tidskrävande tillståndsprocesser kan skriva sig i en kommun där personen i fråga äger en fritidsbostad som de facto skulle uppfylla kraven för permanent boende.

Ur den enskilda medborgarens synvinkel blir situationen särskilt oskälig då den nuvarande lagstiftningen kan leda till ett slutresultat som i Kangasala-fallet ovan, där medborgarna i fråga tvingas flytta från sitt hem.

I sitt svar till det ovan nämnda skriftliga spørsmålet har minister Virkkunen även konstaterat att ”befolkningsregistercentralen har fastställt regler för praxis i fråga om uppgifterna om hemkommun och bostad och sänt dem till magistraterna i juli 2012. Syftet med dem är att förenhetliga magistraternas praxis vid tillämpningen av lagen om hemkommun. I anvisningarna ger man rekommendationer om praxis för magistraterna även i de fall där det är fråga om att ändra hemkommunen till den kommun där en fritidsbostad finns. Av reglerna för praxisen framgår följande: "Magistraten kan som hemkommun godkänna den kommun där en fritidsbostad finns trots att användningsändamålet för fastigheten inte ändras. Det rekommenderade registerföringsförfarandet är då att för personen anteckna att hemkommunen byts men att han eller hon saknar en stadigvarande bostad. Personen kan dessutom meddela en postadress som också kan vara fritidsbostadens adress".”

Vidare konstaterar Virkkunen att ” Finansministeriet kommer att följa den inverkan som anvisningarna har på förenhetligandet av magistraternas praxis i anslutning till tolkningen av lagen om hem-

kommun och även hur utvecklingsarbetet som gäller ärendet avancerar vid magistraterna samt slutresultatet av det. Om tillräcklig enhetlighet inte uppnås med dessa åtgärder bör man utreda om bestämmelserna i lagen om hemkommun och markanvändnings- och bygglagen bör preciseras till denna del.”

Med tanke på de oskäligheter den nuvarande lagstiftningen i värsta fall föranleder, anser undertecknad därför att det är skäl att vidta lagstiftningsåtgärder för att förenkla bygglovsförfarandet, då det gäller ändring av ändamålet med en byggnad från fritidsbostad till permanent boende. Till exempel kunde det räcka med ett förfarande där kommunens byggnadstillsyn konstaterar att en fritidsbostad även lämpar sig för permanent boende.

Med hänvisning till det som anförs ovan får jag i den ordning 27 § riksdagens arbetsordning föreskriver ställa följande spørgsmål till den minister som saken gäller:

Ämnar regeringen vidta lagstiftningsåtgärder för att förenkla bygglovsförfarandet till den del det gäller ändring av ändamålet med en byggnad från fritidsbostad till permanent boende?

Helsingfors den 19 december 2013

Stefan Wallin /sv